

Ansøgning om miljøgodkendelse

for

svineproduktion

Sønderdalvej 8

8765 Klovborg

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold

Husdyrbrugets adresse	Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg
CVR-nummer	44745984
CHR-nummer	24401
Kommune	Ikast-Brande Kommune
Ejendomsnummer	8747360
Matrikel-nr.	1f, Flåris Gde., Klovborg
Ansøger og ejer	Thomasminde Agro A/S Sønderdalvej 8 8765 Klovborg Mobil: 28444608 Mail: hlj@thminde.dk
Kontaktperson virksomheden:	Håkon Jensen
Kontaktperson på miljø sagen:	Jakob Altenborg
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningskema	253861
Repræsentant	Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Kirkevej 26, 9330 Dronninglund CVR 25914562 Jakob Altenborg jakob@miljoeognatur.dk, mobil 26259791

Forord

Denne miljøkonsekvensrapport er udarbejdet i forbindelse med godkendelsen og udvidelse af svineproduktionen på Sønderdalvej 8 i Ikast-Brande Kommune, hvor formålet er at vurdere de miljømæssige påvirkninger af svineproduktionen.

Rapporten har til hensigt at give et fagligt og helhedsorienteret overblik over projektets konsekvenser for miljøet og omgivelserne. Den danner grundlag for en oplyst myndighedsbehandling og offentlig dialog i henhold til Miljøvurderingsloven og gældende lovgivning på husdyrområdet.

Projektet indebærer en godkendelse af de eksisterende stalde i henhold til produktionsareal og udvidelse af produktionsarealet i et eksisterende maskinhus, med fokus på at forene moderne, effektiv husdyrproduktion med hensynet til miljø, natur og naboer.

Miljøkonsekvensrapportens vurderinger omfatter blandt andet emissioner til luft og vand, påvirkninger af natur, støjforhold, lugt og landskabelige hensyn. Derudover er der lagt vægt på at beskrive afværgeforanstaltninger, som skal sikre, at påvirkningerne minimeres mest muligt.

Det er vores håb, at rapporten vil bidrage til en gennemsigtig og kvalificeret vurdering af projektets miljømæssige aspekter og samtidig fremme dialogen med både myndigheder og lokalsamfund.

Ikke teknisk resumé

Ansøger søger om godkendelse af den eksisterende produktion på adressen Sønderdalvej 8 ved Klovborg. Der sker ingen bygningsmæssige ændringer, men der sker en mindre udvidelse i en eksisterende bygning. I forbindelse med godkendelsen søges der lovliggørende tilladelse til 6 fodersiloer.

Ejendommen er beliggende i landzonen, ca. 0,9 km sydøst for Klovborg som er den nærmeste byzone i området. Der er ca. 1,3 km til nærmeste samlede bebyggelse – en del af Klovborg. Nærmeste nabobeboelse ligger i en afstand af ca. 200 m.

Lugtgenerne i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der vil således ikke være lugtgener ved naboerne, udover hvad der må accepteres når man bor på landet.

Der er i tilladelsen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Der er tale om en mindre udvidelse af produktionen i forhold til den nuværende produktion, og i forhold til de hensyn der tages i forhold til naboer og miljø, skønnes produktionen ikke at give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt fra staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold	2
Forord	3
Ikke teknisk resumé	4
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	7
Tidligere godkendelser	7
Biaktiviteter	7
B.1 Indretning og drift af anlæg mm.....	7
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	9
B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.	10
B.3 Forhold til andre husdyrbrug.....	10
B.4 Beliggenhed og omgivelser	10
Landskabs og planmæssige forhold	12
B.5 Ammoniakemission	13
Natur	13
B.6 Lugtemission	17
B.7 Emissioner og genepåvirkninger	19
Støj.....	19
Rystelser	20
Lys.....	21
Fluer og skadedyr	21
Støv.....	21
Transport.....	22
Egenkontrol.....	24
Risici og håndtering.....	24
B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug.....	26
Døde dyr	28
Spildevandsmængde	28
Energiforbrug	29
Vandforbrug	30
Reststoffer.....	30
Foder.....	30
B.9 Valg af BAT	31
B.10 Grænseoverskridende virkninger	32
IE-husdyrbrug	32
C.1 Foranstaltninger ved ophør	32
C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management	32
Management	32
BAT energi	34
BAT vand	34

BAT – råvarer.....	35
Samlet BAT-vurdering.....	35
C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer	35
Miljøkonsekvensrapport	37
E.1-a Udformning, dimensioner mm.	37
E.1-b Forventede indvirkning på miljøet	37
Vandmiljø	37
Natur	38
Naboer/lugt.....	38
E.1-c Risiko for ulykker mm.	38
E.1-d Væsentlige alternativer.....	39
E.2 Ikke teknisk resume	39
E.3 Kompetente ekspert	40
F.1-a Husdyrbrugets placering.....	40
F.1-b Fysiske karakteristika	40
F.1-c Energibehov og forbrug	40
F.1-d Reststoffer og emissioner	40
F.2 Rimelige alternativer	40
F.3 Referencescenarie.....	40
F.4.....	40
F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget	42
F.5-b Brugen af naturressourcer.....	42
F.5-c Emission af forurenende stoffer.....	42
F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø.....	42
F.5-e Kumulation.....	42
F.5-f Indvirkning på klimaet.....	42
F.5-g Anvendte teknologier	43
F.6 Metoder eller beviser	43
F.7 Påtænkte foranstaltninger.....	43
F.8 Større ulykker og katastrofer	43
F.9 Ikke teknisk resume	43
F.10 Referenceliste.....	43
Appendix 1	45
Skitse af indretning.....	46

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Ansøger søger om at produktionen fremover skal reguleres på baggrund af produktionsarealet. Der opføres ingen nye bygninger på anlægget, men der søges om en mindre udvidelse på 200 m² af produktionsarealet i stald 5. Desuden søges lovliggørelse af 6 opstillede fodersiloer og der opstilles en ny silo ved stald 5.

Tidligere godkendelser

7. juni 2010 - § 12 godkendelse
17. januar 2013 – tillæg til godkendelse
9. februar 2016 – tillæg til godkendelse
26. februar 2019 – revurdering af godkendelse

Biaktiviteter

Ingen

B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der opføres ingen nye stalde, i maskinhuset, ny stald 5, inddrages et areal på 200 m² til produktionsareal, da der er brug for flere pladser til aflastning/sygestier.

Produktionsarealet udgør samlet 5566 m² nettoareal til grise. Staldene er indrettet med delvise spaltegulve med fast gulv og stald 4 med fulddrænede gulve. Desuden er der et mindre dybstrøelsesareal i stald 2. Stald 4 er godkendt med 50-75 % fast gulv, men på godkendelsestidspunktet i 2010 var det kutyme at beskrive staldsystemet ud fra gulvtypen, hvor drænet gulv ofte blev opfattet som fast gulv, selvom der var tale om det der i dag betegnes som fulddrænet gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Nedenstående skema viser nettoarealet. For yderligere udspecificering af produktionsareal se appendix 1 og vedhæftede indretningskitse.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954284) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938858) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
				(#938857) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938862) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
				(#938859) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938821) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938874) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Stald 5	529	Mekanisk ventilation	6 m	(#938879) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	200
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938873) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						5566
Nudrift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954282) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938980) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
				(#938955) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938985) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
				(#938983) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938987) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938989) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938991) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						5366
8 års drift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954283) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938982) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
				(#938981) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938986) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
				(#938984) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938988) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938990) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938992) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						5366

Situationsplan

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholdere tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. 2 af 3 beholdere er overdækkede.

Gyllevognene fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 8600 m³, som udgøres af 3 gyllebeholder på henholdsvis 1600, 3500 og 3500 m³, hertil kommer 3600 m³ på anden ejendomme (Linnerupvej 26). Det vurderes ud fra normtal 2025, at der under normale forhold produceres ca. 13.300 m³ husdyrgødning på ejendommen, som betyder at der skal være minimum 9.950 m³ opbevaringskapacitet for at leve op til kravet om minimum 9 mdr. opbevaringskapacitet. Der er således på ansøgningstidspunktet tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften. Beregning af mængden af husdyrgødning tager udgangspunkt i en produktion på 1200 søer (normtal 6,4 m³/dyr), 40.000 smågrise (normtal 0,127 m³/dyr) og 700 slagtesvin (normtal 0,547 m³/dyr). Det skal understreges at dyreholdet er vejledende og hvad der forventes på ansøgningstidspunktet.

Dybstrøelsen fra den nye stald bliver enten nedpløjet i forbindelse med udmugning eller bragt direkte til biogasanlæg.

Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene om hold af søer og smågrise.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

I relation til erhvervsmæssigt nødvendigt gælder det, at det er nye anlæg på ejendommen skal vurderes. Det betyder at lovliggørelsen af de 6 opsatte siloer plus den nye silo ved stald 5 skal vurderes.

Siloer til opbevaring af foder opstilles eller er opstillet i tilknytning til eksisterende bygninger, og de skal anvendes til foder til dyrene i de forskellige stalde. I forhold til stald 3 anvendes der fasefodring af smågrisene og derfor er det nødvendigt at have flere siloer til forskellige foderblandinger. Siloerne er dimensioneret efter produktionens størrelse og behovet for foder til de forskellige faser.

Det følger heraf, at foderfaciliteter til brug for til foder til de dyr der er i staldene, naturligvis er erhvervsmæssige nødvendige for driften af anlægget som landbrug med husdyrproduktion. Siloerne indeholder udelukkende foder til brug på anlægget og siloerne overholder krav til maksimal højde på 12 m og opføres i lyse farver. Der er ikke tale om siloer af industrilignende karakter og samlet set er siloerne nødvendige for at sikre en stabil produktion, en bæredygtig økonomi, en fornuftig udnyttelse af landbrugets ressourcer samt en drift, der lever op til både markedets forventninger og myndighedernes krav.

B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.

Der er ingen reelle anlægsarbejder i forbindelse med godkendelsen. I den nye stald 5 skal der etableres gulv og bokse. Der bliver etableret afløb fra det nye staldafsnit til gyllesystemet. Og der bliver opstillet en fodersilo ved stald 5. Fodersiloer bliver op til 12 m høj. Desuden lovliggøres 6 allerede opsatte fodersiloer. Fodersiloerne er op til 9 meter høje og der er udført i hvid glasfiber.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af ovenstående situationsplan.

B.3 Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er ikke forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. 50 % af geneafstanden til enkelt nabo udgør 127 m, hvilket derfor er den afstand der afgør om der er forureningsmæssig sammenhæng med andre ejendomme.

Der er langt over 127 m til den nærmeste anden husdyrproduktion, og der er derfor ingen anlæg som den ansøgte produktion potentielt kan være forureningsmæssigt forbundet til. Derfor er der ikke vurderet på om der er teknisk eller driftsmæssig sammenhæng med andre anlæg.

B.4 Beliggenhed og omgivelser

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	828 m	Klovborg	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	3471 m	Lokalplan i Hjortsvang	50 m
Nabobeboelse	193 m	Sønderdalvej 7	50 m

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste...	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	228	25 m	Ja	
Fælles vandindvindingsanlæg	908	50 m	Ja	
Vandløb	18	15 m	Ja	
Dræn	Over 15	15 m	Ja	
Sø	651	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	139	15 m	Ja	
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	15	15 m	Ja	
Naboskel	154	30 m	Ja	

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	5841	Habitat natur	Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	1350	Overdrev	Ja (mindst 10 m)

Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt.

Landskabs og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde der i kommuneplanen er udlagt med nedenstående særlige retningslinjer. Der er i øvrigt ingen væsentlige planmæssige forhold.

Området er præget af landbrugsproduktion og naturområder, samt spredt bymæssig bebyggelse.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

(Kommuneplan)	Ja	Nej
Bevaringsværdige landskaber		X
Uforstyrrede landskaber		X
Større sammenhængende landskaber		X
Øvrige landskaber		X
Værdifulde Geologiske områder	X	
Kystnærhedszonen		X
Værdifulde kulturarvsområder		X
Kulturhistorisk bevaringsværdi		X
Værdifulde landbrugsområder	X	
Store husdyrbrug	X	
Økologiske forbindelser		X
Potentielle økologiske forbindelser		X
Naturbeskyttelsesområder		X
Potentielle naturbeskyttelsesområder		X
Natura2000		X
Skovrejsning		X
Lavbundsareal		X
Kirkebyggelinjer		X
Skovbyggelinjer	X	
Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Klitfredning		X
Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave.		X

Skovbyggelinje

Skovbyggelinjer gælder ikke for ændringer på landbrug som er erhvervsmæssigt nødvendige for anlæggets drift som landbrugsejendom og som opføres i tilknytning til eksisterende bygninger. Begge for hold er gældende for det ansøgte.

Vurdering

Anlægget er beliggende i et område der som udgangspunkt er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, geologiske bevaringsværdier og område til store husdyrbrug i Ikast-Brandes Kommunes kommuneplan. Der sker ingen ændringer af anlæggets fysiske rammer og der sker derfor ingen ændringer i hvordan anlægget påvirker ovennævnte udpegninger i kommuneplanen. Derfor vurderes anlægget at leve op til Ikast-Brandes Kommunes kommuneplan.

Samlet vurdering

Produktionen overholder alle afstandskrav, og samlet vurderes godkendelsen af anlægget er god overensstemmelse med Ikast-Brandes Kommunes Kommuneplan.

B.5 Ammoniakemission

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 5530 kg N/år, hvilket er en stigning på 280 kg N/år både i forhold til den tilladte drift og i forhold til 8-årsdriften.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

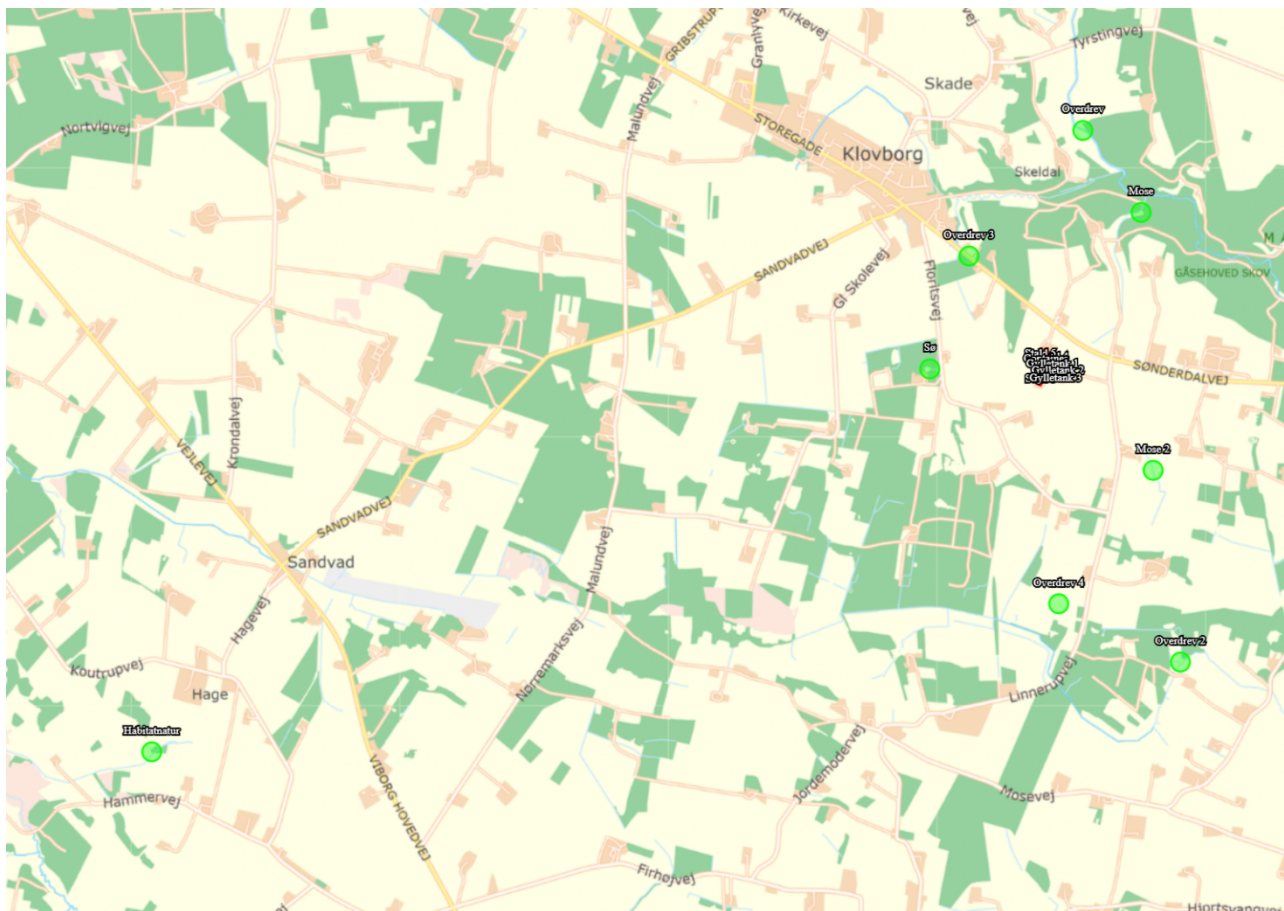
Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende <i>inden</i> for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende <i>inden</i> for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. totaldeposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende <i>uden</i> for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Hvis bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger. I forhold til øvrigt §3 natur er vurderingspunkterne indsat som kategori 3 natur, da det ikke er muligt at vælge øvrig natur som kategori.

Naturkategori	Kumulation	Totaldeposition Kg N/ha/år	Merdeposition Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 natur	2	0,0	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 5,8 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,0 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulation er ligeledes vurderet.
Kategori 2 natur		0,1	-	Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 1,3 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 natur		Op til 0,4	0,0	Den største merdeposition set i forhold til 8 års driften udgør op til 0,0 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.
Øvrig § 3 natur		Op til 0,2	0,0	Nærmeste § 3 natur ligger vest for ejendommen i form af en sø. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til 0,0 kg N/ha/år.

Naturpunkter omkring anlægget

Vurdering

Der er jf. ovenstående ingen væsentlig påvirkning af omkringliggende naturområder.

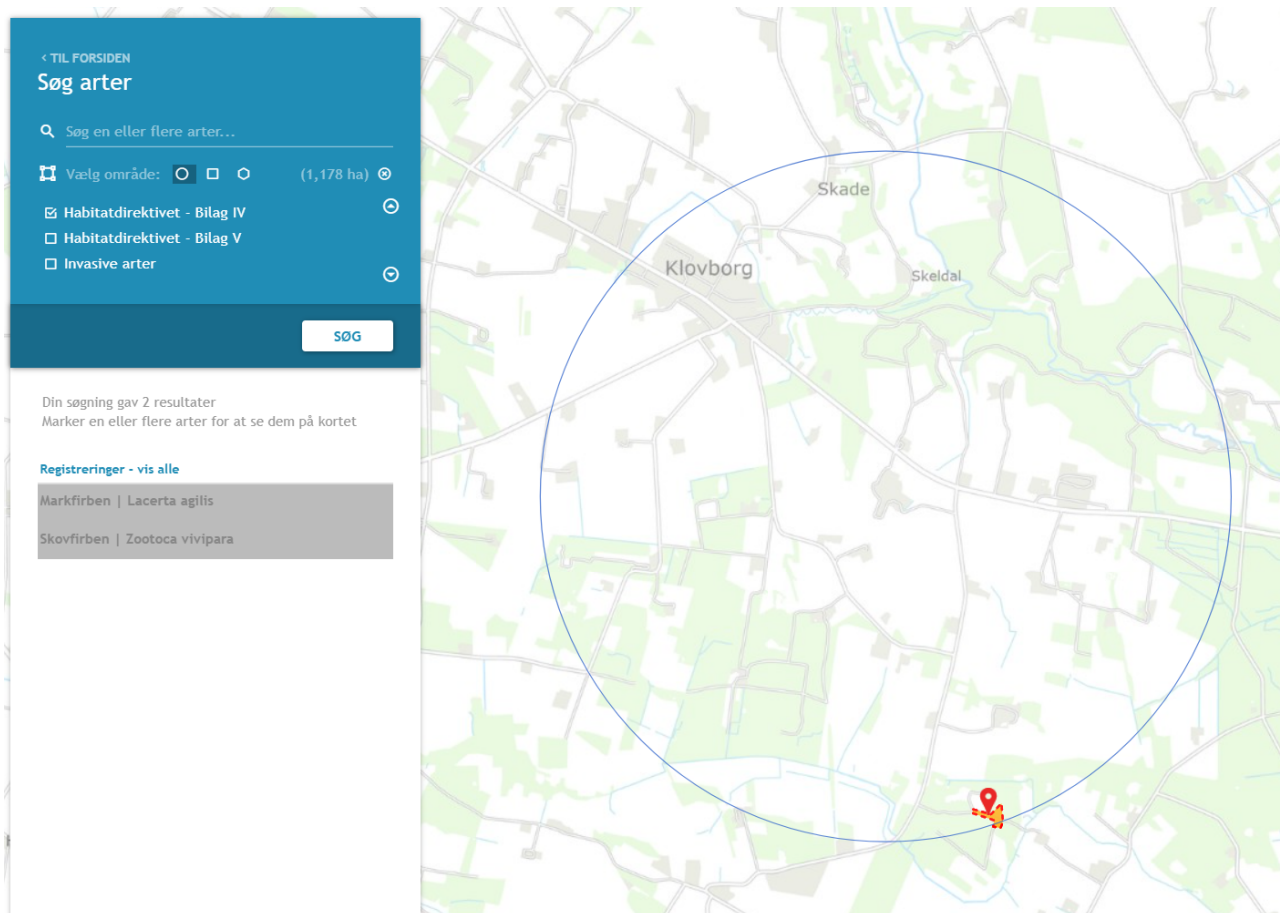
Beskyttede arter

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder		X
Markfirben	X	
Stor vandsalamander		X
Spidssnudet frø		X
Arter af flagermus		X

Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.

En søgning i Danmarks Naturdatabase viser følgende bilag IV arter i området.

Det nærmeste område hvor der er registreret bilag IV-arter (firben) ligger i en afstand af ca. 1,8 km syd for anlægget. For at vurdere ammoniakdepositionen til området er punkter indsat som et kategori 3 naturpunkt i husdyrgodkendelse.dk, uagtet at der ikke er tale om kategori 3 natur, men det er den eneste måde at vurdere ammoniakdepositionen. Den totale ammoniakdeposition til området beregnes til 0,0 kg N/ha/år, og derfor er der ingen påvirkning af området af ammoniak. Det er vurderet at ammoniakdeposition er den eneste potentielle miljøpåvirkning fra landbruget som kan medføre en påvirkning af bilag IV arters levesteder. Da der ikke er en påvirkning af området, vurderes produktionen ikke at påvirke hverken tilstedeværelsen af eller leve- og forurageringssteder for bilag IV arten.

For de øvrige arter gælder at der ikke er registreringer i området, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Der er i området ikke registreret flagermusarter. Det er dog sandsynligt at der findes flagermus i området. I forbindelse med tilladelse af anlægget sker der ingen ændringer af bygningsmassen og der vil ikke blive fjernet ledelinjer eller nedrevet bygninger. Gamle landbrugsbygninger kan potentielt være levested for flagermus. Da der ikke sker ændringer, vurderes der ikke at ske en påvirkning af leve- eller fourageringssteder for flagermus.

Vurdering

Ejendommen overholder alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur og det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende kategori 1, 2 og 3 natur.

I forhold til øvrig § 3 natur er depositionen under afskæringskriteriet på 1 kg N/ha/år, hvorfor der, som altovervejende hovedregel, ikke vil være en øget påvirkning af området, og det konkluderes at der ikke sker en påvirkning der vil medføre en ændringen af tilstanden af § 3 natur.

Ligeledes gælder, at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter. Der er ingen eller minimal påvirkning af de registrerede leveområder for bilag IV arter. Derfor vurderes eventuel tilstedeværelsen af bilag IV arter omkring ejendommen at være foreneligt med den produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse til ændringer på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arterne.

B.6 Lugtmission

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort produktionsareal der er på ejendommen og hvilken type dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtmissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	44842	89701	44842	89701
Ansøgt drift	46022	91121	46022	91121
Forskel	1180	1320	1180	1320

Som angivet i tabellen er der en mindre stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtmission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtmissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtmissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtmission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse uden landbrugspligt, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Floritsvej 5	0	NY	253,3	227,7	407,6	Ja
 Sønderdalvej 7	0	NY	253,3	253,3	306,5	Ja
 Sandvadvej 7	0	NY	590,3	590,3	1353,1	Ja
 Flåris Gde., Klovborg	0	NY	789,4	789,4	934,1	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

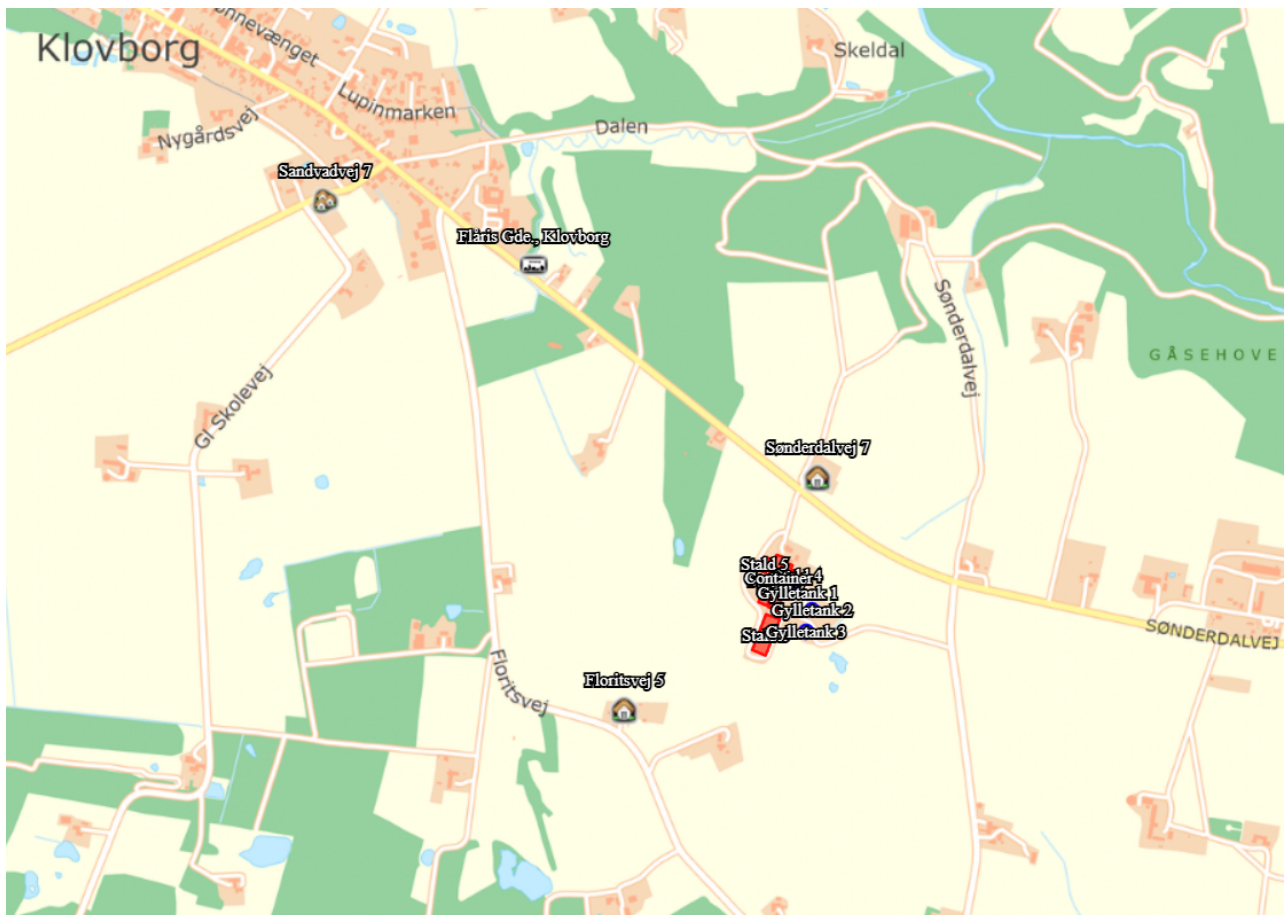
* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone

Konsekvenszone: 1004 m

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone. Afstanden regnes til et vægtet tyngdepunkt ved de andre produktioner. Der ligger ingen andre produktioner indenfor ovennævnte afstande der betyder at kumulationen skal inddrages i vurderingerne.

Naboer

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Dette samme gælder boliger ejet af ansøger.

Vurdering

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og dermed vil der ikke være en væsentlig gene for omkringboende udover hvad der må accepteres.

B.7 Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Støjgener fra et landbrug med grise kan komme fra flere kilder, og de kan have betydelig indflydelse på både dyrevelfærd og omgivelserne. Her er nogle af de primære støjkilder:

1. **Lyde fra grisene:** Grise kommunikerer ofte med hinanden gennem grynt, skrig og andre lyde. Disse lyde kan skabe en konstant baggrundsstøj i landbrugsområdet.

2. **Maskiner:** Landbruget anvender forskellige maskiner som foderautomater, ventilationssystemer og landbrugsmaskiner, der genererer støj under drift. Det kan omfatte traktorer og andre redskaber, der bruges i forbindelse med driften.
3. **Transport:** Støj fra transport af grise til og fra anlægget, herunder lastbiler og andre køretøjer, kan bidrage til støjbelastningen.
4. **Behandling og fodring:** Lyd fra aktiviteter som fodring, rengøring og behandling af dyrene kan også være en kilde til støj.
5. **Bygninger:** Støjen kan også forstærkes af de bygninger, hvor grisene holdes. Dårligt isolerede vægge kan lade lydene slippe ud og påvirke nærliggende beboelser.

Støjgener fra grisehold kan have sundhedsmæssige konsekvenser for både dyr og mennesker, herunder stress og generel utilfredshed. Det er derfor vigtigt at overveje støjreducerende foranstaltninger, såsom bedre isolering af bygninger, brug af moderne teknologi og planlægning af landbrugsaktiviteter for at minimere støjbelastningen.

Driftsperiode for støjkluder

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af f.eks. kørsel fra gylletank til udbringning på marken kan afvige herfra, da udbringningen er afhængig af vejret.

I forbindelse med fodring vil der kunne være støj fra ejendommen. Fodring foregår typisk i perioden 7-18 på hverdage og foderanlægget er afskærmet mod omgivelserne af bygninger.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkluder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Der er etableret en indkørsel fra Linnerupvej til anlægget. Ved denne indkørsel er der ingen naboer, hvilket betyder at der ikke vil være støjgener fra accelererende lastbiler.

Vurdering

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende. Der er i øvrigt god afstand til nærmeste naboer, hvilket betyder at der ikke vil være væsentlig støj ved naboerne.

Rystelser

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10^{-6} m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ingen naboer tæt på anlægget, og der ligger ingen naboer langs med indkørslen til anlægget eller ved udkørslen til Linnerupvej. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give væsentlige gener for omgivelserne..

Lys

Lysforhold

På ejendommen opsættes ikke projektører eller lignende kraftig udendørs belysning. Der er vinduer i staldbygningerne, hvorfra der kan opstå lysudfald.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Lys vil udelukkende være tændt på det niveau som er beskrevet i Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav, hvor det bl.a. er et krav at der er mindst 8 timers uafbrudt lys, eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering

Det ansøgte projekt vil ikke medføre mere belysning end i nudriften. Med de hensyn der tages i forhold til lys forventes det ikke, at ejendommens belysning vil have en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Fluer og skadedyr

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

I tilfælde af skadedyrsangreb vil der blive iværksat bekæmpelse af skadedyr fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer. Der anvendes rovfluer evt. kombineret med kemisk bekæmpelse.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter fortages efter gældende lovgivning. Der anvendes privat rottebekæmpelse. Strategi vedr. bekæmpelsen aftales løbende med rottefænger.

Vurdering

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse, så der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv

I forbindelse med levering af tilskudsfoder kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Udfordring i sig selv vil ikke forårsage væsentlige støvgener.

Tilskudsfoder blæses ind i fodersiloerne. Alt håndtering af foder foregår inde i staldene og er derfor afskærmet fra omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, men der er ikke er beboelser beliggende op af ikke befæstede veje, hvilket betyder at der i forbindelse med færdsel ikke vil opstå støvgener der kan påvirke andre.

Fodersiloer er monteret med støvcykloner som reducerer støv til omgivelserne.

Støv genereret af grisene, bl.a. hår og hud, begrænses ved at anvendes overbrusning.

Vurdering

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og det faktum at der ikke ligger naboer op ad ikke befæstede veje omkring anlægget, samt husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering, vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Transport

Opgørelsen af transporter i nedenstående skema omfatter at 1 transport er lig med til- og frakørsel fra anlægget.

	Antal/ år	Antal/ År
Transport af tilskudsfoder	208	208
Korn	200	200
Halm	20	20
Afhentning af grise	104	104
Levering af dyr	7	7
Afhentning af døde dyr	104	104
Udbringning husdyrgødning - gylle	530	530
Affald	12	12
Dybstrøelse	0	6
Transporter i alt	1185	1191

Vurdering af transportveje til og fra ejendommen

Hovedparten af transport til og fra ejendommen foregår med direkte adgang til den offentlige vej Linnerupvej. Der er også en direkte indkørsel fra Sønderdalvej, men denne anvendes hovedsagelig til personbils transporter. Langs med Linnerupvej findes der andre beboelser, men der ligger ingen beboelser langs med ejendommens udkørsel.

Interne transportveje

Størstedelen af transporterne er med gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en mindre stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 7-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid. Hvis der – undtagelsesvist er transporter efter kl. 18 – vil de foregå via Linnerupvej indkørslen, dog undtaget almindelig personbiltrafik.

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ” Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Vurdering

Der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen og det vurderes på den baggrund, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentligt gener for de omkringboende.

Egenkontrol

Egenkontrol er en vigtig metode til at sikre dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed, og overholdelse af lovgivningen. Her er egenkontrol for anlægget:

1. **Dokumentation af dyrehold:**
  - Holder journaler over medicinadministration og vaccinationsprogrammer.
2. **Sundhedsovervågning:**
  - Gennemfører regelmæssige sundhedstjek af grisene for at identificere sygdomme eller skader tidligt.
  - Overvågning af symptomatologi for at opdage potentielle udbrud af sygdomme.
3. **Hygiejne- og sanitetstiltag:**
  - Grundig rengørings- og desinfektionsplan for stalde og udstyr.
  - Sørger for, at personalet er trænet i hygiejnepraksis for at reducere risikoen for smitte.
4. **Foder- og vandkvalitet:**
  - Overvåger kvaliteten af foder og vand.
  - Sørger for, at foder og vand er tilgængeligt i tilstrækkelige mængder for at sikre dyrenes sundhed.
5. **Miljøovervågning:**
  - Overvågning af temperatur, luftkvalitet og støjniveau i staldmiljøet.
  - Regelmæssige inspektioner af staldforhold kan hjælpe med at identificere behov for forbedringer.
6. **Træning og uddannelse af personale:**
  - Uddanner medarbejdere i dyrevelfærd, sundhedsforanstaltninger og korrekt håndtering af grisene.
  - Gennemfører regelmæssige opdateringer og træningskurser for at holde personalet informeret om bedste praksis.
7. **Beredskabsplan**
  - Udarbejdet beredskabsplan for sygdomsudbrud eller uforudsete hændelser.
  - Etabler et klart kommunikationssystem til rapportering af usædvanlige hændelser.
8. **Evaluering og rapportering:**
  - Gennemfører regelmæssige interne audits for at vurdere effektiviteten af egenkontrollsystemet.
  - Udarbejder rapporter om fundne problemer, iværksatte foranstaltninger og resultaterne.
9. **Gyllebeholder**
  - Logbog for overdækningen og for flydelag

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Risici og håndtering

1. Risici ved opbevaring og håndtering af gylle

- Gylleudslip ved tankbrud, overløb eller uheld ved pumpning kan forurene vandløb, søer og grundvand.
- Metan- og svovlbrinteudvikling i gylletanke udgør en eksplosions- og kvælningsfare, særligt ved utilstrækkelig ventilation.
- Fejl under udbringning af gylle kan føre til utilsigtet spredning til beskyttede naturområder eller vandløb.

2. Brandfare

- Elektriske installationer og varmekilder i staldbygninger kan forårsage brande, især i kombination med støv og organiske materialer.
- Brand i halm eller foder ved selvantændelse, dårlige opbevaringsforhold eller varmgang.
- Mangelfuld brandsikring, herunder manglende brandsektionering eller automatisk brandalarmering.

3. Håndtering af medicin og kemikalier

- Fejldosering af medicin kan skade dyrevelfærd eller føre til reststoffer i kød.
- Spild af desinfektionsmidler og rengøringskemikalier kan forurene jord og vand eller skade arbejdsmiljøet.
- Forkert opbevaring af kemikalier kan medføre forgiftningsfare for både mennesker og dyr.

4. Risiko for smitte og sygdomsudbrud

- Sygdomsudbrud som afrikansk svinepest eller salmonella kan have store økonomiske og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser.
- Fejl i smitteforebyggelse (biosikkerhed) – fx ved uvedkommendes adgang eller dårlig rengøring – øger risikoen for infektioner.

5. Arbejdsmiljørelaterede risici

- Skader ved håndtering af dyr, især ved flytning af store svin, kan føre til alvorlige arbejdsulykker.
- Lange arbejdsdage, fysisk belastning og støj udgør en risiko for slid og stress hos ansatte.
- Ulykker med maskiner og udstyr (fx fodringsanlæg, ventilationssystemer, gyllepumper) er en væsentlig risikofaktor.

6. Bygningsmæssige forhold og tekniske fejl

- Nedstyrtning af tagkonstruktioner, særligt ved snebelastning eller mangelfuld vedligeholdelse.
- Ventilationssvigt kan føre til iltmangel og dødelighed blandt dyrene.
- Fejl på foder- og vandingsanlæg kan medføre mistriivsel eller dødelighed i besætningen.

7. Miljørisici ved ekstreme vejrforhold

- Skybrud og oversvømmelse kan føre til overfyldte gylletanke eller erosion omkring anlægget.
- Tørke og varmebølger kan medføre dårlig ventilation og varmebelastning hos grisene.

Skema med oversigt over konsekvens og afværgeforanstaltninger

Risikotype	Sandsynlighed	Konsekvens	Afværgeforanstaltninger
Gylleudslip	Moderat	Høj – forurening af jord og vand	Regelmæssig kontrol af gylletanke og sikker udbringning. Etableret jordvold mod åbent vandløb.
Brand i staldbygning	Lav	Meget høj – dyretab og bygningsskader	Installering af brandalarmer og elektrisk eftersyn
Fejldosering af medicin	Moderat	Moderat – dyrevelfærd og fødevarerikkerhed	Uddannelse i korrekt medicinbehandling og opbevaring
Sygdomsudbrud (fx afrikansk svinepest)	Lav	Meget høj – hele besætninger kan aflives	Høj biosikkerhed og adgangsrestriktioner
Skader ved håndtering af dyr	Høj	Moderat – arbejdsskader	Træning i sikker dyrehåndtering
Ventilationssvigt	Moderat	Høj – kvælning og dyredødelighed	Automatisk overvågning og nødventilation
Skybrud og oversvømmelse	Stigende	Moderat – risiko for gylleoverløb og erosion	Opmærksomhed omkring erosion, dræn

			og beredskab ved varsling
--	--	--	---------------------------

Vurdering

Med ovenstående fokuspunkter, konsekvensberegninger og afværgeforanstaltninger, vurderes det at der er fokus på potentielle risici og der er foretaget tilstrækkelige overvejelser i relation til at begrænse potentielle skader for miljø, dyr og mennesker.

B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages. Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf.

Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Ikast-Brande Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelses anlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.

- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagingsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Det vurderes, at husdyrbruget kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Vurdering

Ejendommen er omfattet af § 16a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Ikast-Brande Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Affaldsmængder

Nedenstående angiver anslåede og forventede mængder af affald årligt.

Fast affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år i kg	EAK-kode	ISAG-kode
Kanyler i særlig beholder			Kommunal modtagestation		18.02.02	05.13
Fast affald:						
Tom emballage (papir)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	25	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.02	52.00
Tom emballage (pap)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.01	
Bigbags af PE-plast	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation		20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Rest efter sortering	Værksted	Aftale m. privat vognmand	Godkendt modtageanlæg	200	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Vurdering

Når de nationale regler for affaldsbortskaffelse og håndtering, samt de kommunale affaldsregulativer efterleves, vurderes det at affaldshåndteringen ikke giver anledning til væsentlige gener eller forurening.

Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads ved indkørslen ved Linnerupvej.

Kemikalier generelt

Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Pesticider

Der opbevares ingen pesticider på anlægget.

Oliekemikalier

I værkstedet opbevares olie og øvrige oliekemikalier. Alle olieholdige materialer opbevares på fast gulv og der er ingen afløb. Der er materiale til opslugning af splid.

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter godkendelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1750 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand	200 m ³	Nedsivning	Septiktank

Beskrivelse af spildevandstilledning

1750 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning i forbindelse med godkendelsen.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand afledes til nedsivning.

Tagvandet afledes til nedsivning gennem dræn som løber til vandløbet øst for anlægget.

Afløbsplan

Vurdering

Afledningen af spildevand vurderes ikke at medføre en væsentlig gene eller risiko for forurening af jord eller grundvand.

Energiforbrug

Energi

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	360.000 kwh	360.000 kwh
Varme	Varmegenindvinding	Varmegenindvinding

Elforbruget på husdyrbruget går primært til belysning og drift af teknisk udstyr.

Energibesparende foranstaltninger:

Der anvendes frekvensstyret ventilation og LED belysning.

Der anvendes også gyllekøling til genindvinding af varme til brug i opvarmning af klimastald og farestald.

Vurdering

Elforbruget vurderes at være på et rimeligt niveau for en produktion af den ansøgte størrelse.

Vandforbrug

Vand

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	13.000 m ³	13.000 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	1750 m ³	1750 m ³

Forbruget af vand i nudrift er ud fra faktisk forbrug, der forventes ingen stigning.

Bedriften forsynes vand fra fælles vandværk. Der forventes ingen væsentlige ændringer af vandforbruget i forbindelse med godkendelsen.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Vurdering

Vandforbruget er omkring normforbruget, og vurderes derfor at være indenfor hvad der kan forventes af en produktion i den størrelse.

Reststoffer

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor og kvælstof. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Foder

Der anvendes færdigblandet tørfoder. Alt håndtering af foder foregår i foderladen eller der fodres direkte fra siloer placeret ved de respektive stalde.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på anlægget og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Fasefodring er en fordel i svineproduktionen, fordi grisens næringsbehov ændrer sig markant i takt med væksten, og en mere præcis tilpasning af foderet giver både biologiske og økonomiske gevinster. Når man opdeler fodringen i forskellige faser, får grisen præcis den mængde energi, protein, aminosyrer, mineraler og vitaminer, den har brug for på et givent tidspunkt. Det betyder, at man undgår at give et unødigt højt næringsindhold til dyr, der ikke længere har behov for det, og samtidig sikrer man, at de yngste dyr får et foder, der understøtter hurtig og sund vækst.

Denne målrettede tilgang reducerer foderforbruget og forbedrer foderudnyttelsen, fordi næringsstofferne bliver udnyttet mere effektivt. Det fører ofte til lavere produktionsomkostninger, da foder er den største udgiftspost i svineproduktion. Samtidig mindsker fasefodring den mængde kvælstof og fosfor, der udskilles i gødningen, hvilket gør produktionen mere miljøvenlig og reducerer risikoen for overbelastning af jorden.

Derudover kan fasefodring være med til at forbedre grisens sundhed og trivsel. Ved at undgå overforsyning af visse næringsstoffer reducerer man risikoen for stofskiftebelastninger, og en mere præcis ernæring støtter en stabil vækstkurve og et stærkere immunforsvar. Samlet set giver fasefodring altså en mere bæredygtig, økonomisk og dyrevelfærdsorienteret produktion, fordi foderet tilpasses dyrenes faktiske behov gennem hele opvæksten.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse. Fasefodring og afvendingen af fytase sikrer overholdelse af særreglen §55 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Ikast-Brande Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Affald sorteres i fraktioner og bortskaffes til genanvendelse.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig.
- Olietanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Ikast-Brande Kommune.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet og alderen på staldene. Der er ingen ændringer i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.

B.9 Valg af BAT

Der anvendes delvist faste gulve i langt de fleste stalde og 2 af 3 gylletanke er overdækkede.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav	5079	451	5530

Kg N/år			
Faktisk emission Kg N/år	5079	451	5530
Forskel Kg N/år			0
BAT krav overholdt			Ja

Vurdering

Ejendommen lever op til BAT kravene.

B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug, da der er over 750 stipladser til søer på ejendommen.

C.1 Foranstaltninger ved ophør

I forbindelse med ophør vil der senest 4 uger efter ophør blive indsendt et oplæg til kommunen i henhold til § 38 k stk. 1 i lov om forurenede jord. Oplægget vil omfatte en redegørelse for at der bliver foretaget de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Oplægget vil bl.a. omfatte nedenstående:

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Oplæring

Der er oplæringsprogrammer for ansatte i relation til relevant lovgivning, herunder miljøgodkendelsen, beredskabsplanen, vedligeholdelse af udstyr.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 5 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

De eksisterende stalde er løbende vedligeholdt og det forventes ikke at der skal foretages gennemgribende renovering af de eksisterende stalde før om 20 år.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorisonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der deraf følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald kildesorteres og bortskaffes til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og de omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at stalde lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Miljøledelsessystem

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

BAT energi

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der anvendes energibesparende belysning.
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode kan lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:

Der opbevares korn i silo. Det tilstræbes at høstet kornet med så lav vandprocent at kornet ikke skal tørres, men enkelte år vil tørring af korn være nødvendigt.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter, bl.a. ved at køre med fulde læs af grise.

Ventilation:

Der er undertryksventilation med vægventiler i alle stalde. Alt ventilation er med E/C styring. Der er separat styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også, at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Derved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og med at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

BAT vand

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler med opsamling. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

BAT – råvarer

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Jævnlig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarerstyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- gylleforsuring
- luftrensning
- gyllekøling

BAT niveauet er overholdt på husdyrbruget og men det er vurderet at øvrige alternativer medfører en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

Der anvendes dog gyllekøling på anlægget, hvor det er muligt at køle i både klimastald og farestald. Men gyllekøling er ikke en del af BAT kravet i den gældende godkendelse og det er derfor valgt ikke at inddrage effekten af gyllekølingen i beregningerne af anlæggets miljøbelastning.

Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende afsøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

E.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Tag-hældning	Bygningsmateriale r/farver	Anvendelse
Stald 1	2300 m ²	6,5 m	20	Røde sten, gråt tag	Søer
Stald 2	2140 m ²	5 m	30	Røde sten, gråt tag	Søer
Stald 3	2820 m ²	7 m	20	Elementer grå, gråt tag	Smågrise
Stald 4	385 m ²	5 m	20	Røde sten, gråt tag	Slagtesvin
Stald 5	530 m ²	6 m	20	Røde stålplader, gråt tag	Søer
Gylletank	401 m ²	3 m		Elementer	Gylle
Gylletank 2	702 m ²	8 m		Elementer, grå overdækning	Gylle
Gylletank 3	750 m ²	8 m		Elementer, grå overdækning	Gylle

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

E.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Husdyrbruget forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofkvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Husdyrbrugets forventede potentielle væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:

- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

Vandmiljø

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf.

anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

Kumulation

Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men i Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildeles den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

Kumulation

Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriftens tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

Der er to andre ejendom indenfor en afstand der medfører kumulationen. Kumulationen er derfor inddraget i vurderingen.

Naboer/lugt

Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støv og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes.

Bedriften overholder disse afskæringskriterier og derfor vurderes bedriften ikke at påvirke miljøet væsentligt med hensyn til lugt.

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke andre produktioner indenfor disse afstande og derfor er kumulationen med andre husdyrbrug ikke inddraget i vurderingen.

E.1-c Risiko for ulykker mm.

Risikoen for ulykker på et landbrug med søer er betydelig og varierer afhængig af arbejdsrutiner, faciliteter, dyreadfærd og sikkerhedskultur. Her er en oversigt over de vigtigste risikofaktorer:

1. Håndtering af søer

- Aggressiv adfærd: Søer kan være tunge og voldsomme, især ved stress eller trængsel. Der er risiko for at blive bidt, skubbet eller væltet.
- Fodring og flytning: Under fodring eller flytning af svin er tempoet højt, og uopmærksomhed kan føre til fald eller sammenstød.

2. Maskiner og udstyr

- Foderanlæg, ventilationssystemer og gylleanlæg indebærer fare ved reparation, rengøring eller tilstopning.
- Skære- og boreværktøj: Vedligeholdelse og reparation kræver ofte brug af elektrisk værktøj med risiko for snitsår og elektrisk stød.

3. Gasser og luftkvalitet

- Gylletanke: Gasser som svovlbrinte (H₂S) og ammoniak kan være dødelige selv i små koncentrationer. Risikoen er størst ved omrøring.
- Dårlig ventilation: Øger risiko for hovedpine, svimmelhed og på længere sigt lungeskader.

4. Ergonomi og fysisk belastning

- Tunge løft og dårlige arbejdsstillinger ved fx flytning af foder, strøelse eller dyr.
- Glatte og våde gulve: Øger risiko for faldskader.

5. Brand og el

- Brandfare pga. støv, højt energiforbrug og elektrisk udstyr.
- Manglende vedligeholdelse af elinstallationer kan øge risiko for kortslutning og brand.

Særlige risikogrupper

- Unge eller uerfarne medarbejdere har større risiko for ulykker pga. manglende rutine.
- Ensomt arbejde: Gør det vanskeligt at få hjælp hurtigt ved ulykker.

Forebyggelse

- Træning i sikker håndtering af dyr og maskiner.
- Godt designede stalde og arbejdsforhold.
- Brug af personlige værnemidler (handsker, sko, høreværn, åndedrætsværn).
- Regelmæssig vedligeholdelse af udstyr.
- Udarbejdelse af arbejdspladsbrugsanvisninger (APV).

E.1-d Væsentlige alternativer

Husdyrbruget har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, og lever op til det vejledende BAT niveau for ammoniak.

Udvidelse finder sted i den eneste bygning som der ikke anvendes til husdyrproduktion i dag, og derfor er der ingen reelle væsentlige alternativer.

E.2 Ikke teknisk resume

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Staldsystemerne i hovedparten af staldene er med delvis spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- 2 af 3 af gyllebeholderne er overdækket.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

E.3 Kompetente ekspert

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.

F.1-a Husdyrbrugets placering

Der henvises til punkt B.4

F.1-b Fysiske karakteristika

Der henvises til punkt E.1-a

F.1-c Energibehov og forbrug

Der henvises til punkt B.8

F.1-d Reststoffer og emissioner

Der henvises til punkterne B.5 for ammoniak, B.6 for lugt, B.7 for Støj, rystelser og støv og B.8 for affald

F.2 Rimelige alternativer

Ændringerne på anlægget i forbindelse med godkendelsen består udelukkende af en mindre udvidelse i en eksisterende bygning samt opsætninger af siloer i tilknytning til staldene. Da alle ændringer foregår indenfor eksisterende bygningsrammer, findes der derfor ikke rimelige alternativer, da alle alternativerne vurderes ikke at være sammenlignelige med det ansøgte. Eneste alternativ er referencescenariet.

F.3 Referencescenarie

Referencescenariet i den ansøgte produktion vurderes at være den eksisterende produktion og eksisterende produktionsbygninger. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugserhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides. Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser det giver.

F.4

Generelt gælder for alle nedenstående forhold, at det vurderes at husdyrbrugets påvirkning hovedsageligt er begrænset til lokalområdet, dog undtagen klimagasser. Projektets direkte indvirkninger er beskrevet, og der vurderes ikke at være væsentlige sekundære eller langsigtede

virksomheder. Det er vurderet at de miljøbeskyttelsesmål der er vedtaget i Danmark og EU er implementeret i den gældende lovgivning for området, og at der i den kontekst ligeledes er foretaget vurderinger af effekten af de enkelte påvirkninger både lokalt og internationalt.

Befolkningen og menneskers sundhed

Der er ingen forventning om at husdyrbruget vil påvirke befolkningen eller menneskers sundhed. Husdyrbruget er placeret med god afstand til tættere befolkede områder og den potentielle påvirkning af sundheden vurderes at være begrænset til de nærmeste omgivelser omkring husdyrbruget. Ifølge Miljøstyrelsens vurdering af luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø, er der ikke angivet en direkte effekt af luftforureningen fra husdyrbrug på menneskers sundhed.

Biodiversiteten

Biodiversiteten kan potentielt påvirkes af husdyrbrugets emission af ammoniak. Miljøstyrelsen har fastlagt en række faste definerede naturkategorier som er opført i punkt B.5. Her fremgår ligeledes naturkategoriernes sårbarhed for ammoniak. Det vurderes derfor at så længe sårbarhederne i forhold til ammoniak overholdes vil der ikke være en påvirkning af biodiversiteten fra husdyrbruget.

Jordarealer og jordbund

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en løbende påvirkning af jordbunden eller jordarealet. I forbindelse med anlægsfasen har der været en påvirkning helt lokalt, men denne påvirkning vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på miljøet.

Vand

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en påvirkning af vandressourcerne som følge af husdyrbrugets placering eller drift.

Luft og Klima

Luften påvirkes med udledning af ammoniak og lugt. Disse faktorer kan have en ikke uvæsentlig lokal påvirkning, men udover nærområdet vurderes påvirkningerne at være af underordnet karakter.

I relation til emission af klimagasser har det ikke været muligt at finde empiriske data der gør det muligt direkte at kvantificere effekten af det enkelte husdyrbrug. Men ifølge Mette Hjort Mikkelsen et al kommer 20 % af udledningen af klimagasser til atmosfæren i Danmark fra husdyrproduktionen. Det er derfor en ikke uvæsentlig mængde klimagasser der udledes fra husdyrproduktionen.

Det har ikke været muligt at finde kilder, der gør det muligt at sammenligne emissionen af drivhusgasser fra dansk husdyrproduktion, med husdyrproduktion i f.eks. Østersølandene. Denne sammenligning vurderes at være relevant i forhold til, at den samlede produktion af fødevarer ikke kan forventes at falde i de kommende år, som følge af befolkningstilvæksten. Derfor, for at kunne vurdere effekten af en reduktion af klimagasser i dansk husdyrproduktion, vil det være nødvendigt at vurdere hvad evt. store krav til reduktion af klimagasser vil betyde af udflytning af husdyrproduktion til lande med mindre skrappe miljøkrav end de danske. Atmosfæren er ligeglad om klimagasene kommer fra Danmark eller fra Polen.

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at påvirke klimaet mere end et tilsvarende husdyrbrug i Danmark, og det vurderes at yderligere indgreb i forhold til klimaet, bør være gennem generel regulering.

Kulturarv og landskab

Husdyrproduktionen er beliggende i et område med landskabelige værdier men uden kulturarv. Der sker der ingen bygningsmæssige ændringer. Den landskabelige påvirkning er vurderet i afsnit B.4. Det vurderes derfor at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af disse forhold.

F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget

Der vil være en minimal anlægsfase i forbindelse med ændringerne til stald i det eksisterende maskinhus. Anlægsfasen vil medføre et mindre antal ekstra transportere, men der forventes ikke at være støv og støj i forbindelse med anlægget.

Tilstedeværelsen af husdyrbruget vil påvirke næromgivelserne med ammoniak, lugt, støj og støv. Disse forhold er behandlet under punkt B.5, B.6 og B.7. Samlet set vurderes tilstedeværelsen, ud fra objektive kriterier opstillet af Miljøstyrelsen i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke at føre til en væsentlig påvirkning af området.

F.5-b Brugen af naturressourcer

Brugen af naturressourcer begrænser sig til vandforbrug til drikkevand. Der er indført miljøledelse på husdyrbruget og som en naturlig del heraf sker der en løbende monitoring af vandforbruget. Vandressourcen er i øvrigt ikke begrænset i området. Det vurderes derfor at der ikke vil være en påvirkning af vandressourcen.

F.5-c Emission af forurenende stoffer

Emission af ammoniak og lugt vurderes at være den væsentligste kilde til påvirkning af miljøet fra husdyrbruget. Begge forhold er vurderet i afsnit B.5 og B.6 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Forhold som støj og vibrationer mm. er behandlet og vurderet i afsnit B.7 Nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Bortskaffelsen af og genanvendelsen af affald er behandlet i afsnit B.8 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner

F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø

I henhold til afsnit E.1-c og afsnit F.4, vurderes faren for menneskers sundhed, kulturarv og miljøet som værende ikke væsentlig.

F.5-e Kumulation

Under punkt B.5 er kumulationen i relation til særlig sårbar natur i nærheden af husdyrbruget vurderet. Det forventes ikke at projektet medfører en påvirkning af de nærmeste særligt sårbare områder. Kumulation i forhold til naboer er ligeledes vurderet.

F.5-f Indvirkning på klimaet

Husdyrbrug påvirker atmosfæren med udledning af særligt klimagasserne metan og lattergas (Sven g. Sommer et al, 2007). I henhold til Mette Hjort Mikkelsen et al udgør drivhusgasserne fra husdyrbrug ca. 20 % af den samlede udledning af drivhusgasser fra Danmark. Det har ikke umiddelbart været muligt at finde empiriske tal der gør det muligt at kvantificere den specifikke udledning fra husdyrbruget. Det vurderes dog heller ikke som relevant idet vurderingen af effekten alligevel skal foretaget i kumulation med øvrige emissioner af drivhusgasser, herunder den samlede udledning i Danmark. I forhold til den samlede udledning af drivhusgasser i Danmark er den ansøgte produktion og dermed emission ubetydelig, og det vurderes derfor at det ansøgte

projekt i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet i forhold til udledningen af klimagasser, men det kan ikke udelukkes at projektet i kumulation med den øvrige udledning af drivhusgasser i Danmark og resten af verden, kan medføre en negativ påvirkning af klimaet. Det vurderes dog ikke som en rimelig udfordring at løse denne problematik i en konkret miljøgodkendelse.

F.5-g Anvendte teknologier

Der anvendes delvist spaltegulv med fast gulv og overdækning af gyllebeholdere.

F.6 Metoder eller beviser

Der er ikke identificeret væsentlige virkninger på miljøet og der er derfor ikke anvendt metoder eller beviser til at forudberegne virkningerne.

F.7 Påtænkte foranstaltninger

Der er ingen påtænkte foranstaltninger til at forebygge eller begrænse miljøpåvirkningerne, idet der ikke er identificeret væsentlige virkninger på miljøet som følge af den ansøgte husdyrproduktion.

F.8 Større ulykker og katastrofer

Der er udarbejdet en beredskabsplan i henhold til Rådets direktiv 2012/18/EU. I beredskabsplanen er de væsentligste risikofaktorer beskrevet og forholdsregler i tilfælde af uheld er beskrevet.

Den største risiko for større skade på miljøet vurderes at være brud på gylletank. I den forbindelse vil en større mængde gylle kunne forurene vandmiljøet. Risikoen for brud på gyllebeholder vurderes at være meget lille. Gyllebeholderne kontrolleres således hvert 5. år for holdbarhed og stand, og der foretages årlig inspektion af ejer der kan være med til at sikre at evt. brud bliver identificeret inden et egentligt kollaps af tanken.

F.9 Ikke teknisk resume

Miljøkonsekvensrapportens afsnit F har til formål at identificere forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig skadelig virkning på miljøet. I afsnittet er gennemgået effekten af:

- Ammoniak
- Lugt
- Klimagasser
- Støv
- Støj
- Menneskers sundhed
- Naturressourcer
- Vibrationer
- Affald

Der er ikke identificeret forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

F.10 Referenceliste

Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrektsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkerne – debat indlæg i Altinget.dk: Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr-produktion"

Sven G. Sommer et al. Aktuel videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion

Appendix 1

Stald nr	Afsnit	Mål (L x B)	Stier	Total m2
2	Hospital 1 (Sygestier søer)	4,5	3,55	5 80
2	Nye farestalde	2,35	1,55	220 801
2	Blå farestald	2,25	1,55	41 143
1	Sort farestald	2,4	1,5	20 72
1	Rød farestald	2,55	1,55	18 71
3	Bufferstald v. klimastald	4,15	2,35	6 59
3	Karantænestald v. klimastald	4,15	2,35	12 117
3	Klimastalde	4,15	2,35	192 1872
3	Klimastalde (sygestier)	4,15	1,45	16 96
	Containerstalde (klima)	5,7	5	2 57
4	Poltestald	4,95	2,2	22 240
4	Poltestald (sygestier)	3,1	1,65	3 15
4	Poltestald (træningssti)	7,95	4,95	1 39
1	Løbestald (Søer)	2	0,65	70 91
1	Løbestald (polte)	1,9	0,6	68 78
1	Løbestald (ornestier)	3,5	1,9	4 27
1	Løbestald (ornesti v. polte)	10	2	1 20
1	Løbestald (sygesti v. polte)	2,65	2	1 5
1	Drægtighedsstald (sti 1-2-3)	18	17	3 918
1	Drægtighedsstald (sti 4)	18	17,4	1 313
1	Drægtighedsstald (sti 5)	18	12,4	1 223
1	Drægtighedsstald (ornesti)	3	2	1 6
1	Drægtighedsstald (singlesti)	1,9	0,65	19 23
5	Drægtige			200

